

ALLEMANSRÄTT Ist Blekinge 2016-04-21

Kursdokumentation

Allemansrätten i grundlagen

- Allemansrätten skrevs in i grundlagen 1994, men endast som begrepp.
- Ingenstans i lagen finns allemansrättens innehåll beskrivet eller definierat.
- Allemansrätten kan ses som ett område med sånt som är oförbjudet att göra i naturen.
- Men kravet på hänsyn till omgivningen gör att allt oförbjudet inte ingår i allemansrätten. "Inte störa-inte förstöra" är ledstjärnan.

ALLEMANSRÄTTEN ÄR INGEN RÄTTIGHET

- ”Allemansskyldighet” i NVL 1964 och numera i MB. 7 kap. Skydd av naturen:

1§ Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.

ALLEMANSRÄTTEN ÄR INGEN SEDVANERÄTT

- Många landskapslagar handlade om skogen; vad som gällde vid skogsbrand, färdsel genom skogen och vad man fick och inte fick ta i skogen. Andra lagar skyddade den brukade marken.

Vår nuvarande allemansrätt "uppfanns" på 1940-talet

JOFA-RYGGSÄCKEN

FRILUFTSLVETS UTVECKLING

- Fler människor
- Fler intressenter
- Nya aktiviteter
- Nya former
- Utrustning
- Trender – mode - livsstilsmarkör
- Värdeförskjutning

...leder till

- Kommersiellt intressant
- Konkurrens om naturen
- Konflikter
- Problem
- Tolkningssvårigheter

... leder till

- § krav på lagar och regler och begränsningar i allemansrätten = tårtbiten och ön krymper.
- Minskat värde av allemansrätten

PLANERING

INFORMATION

UTBILDNING

LAGSTIFTNING

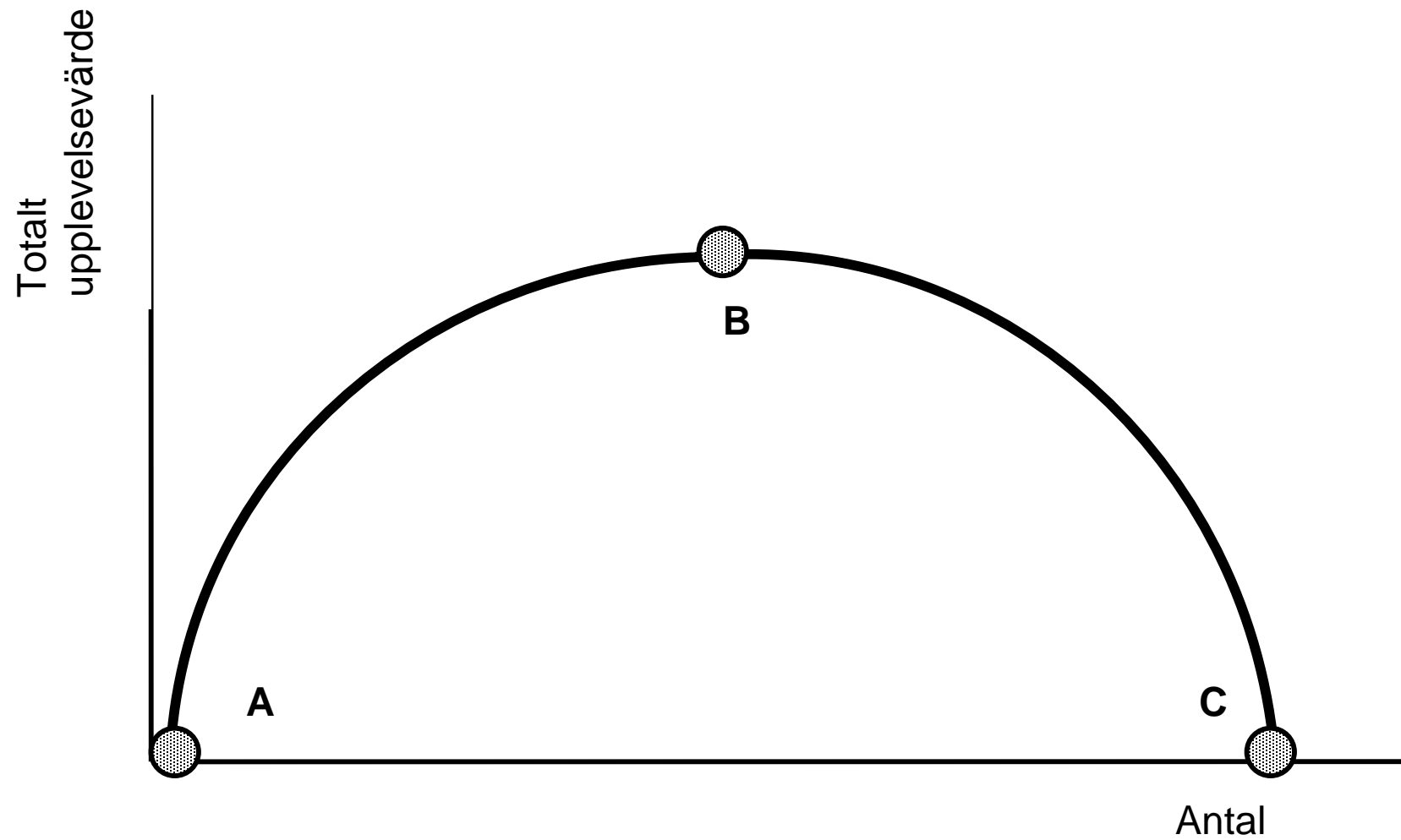

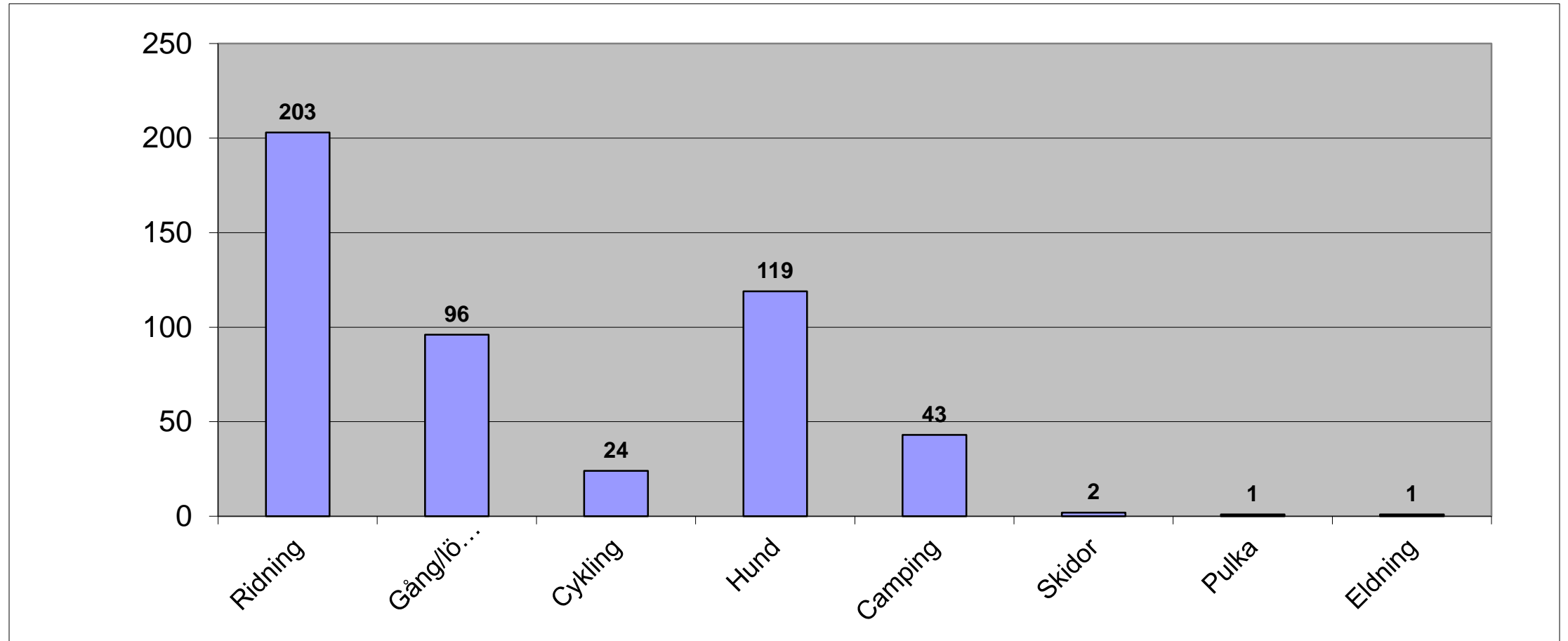
Fig. 2. "Allmänningarnas tragedi" kan illustrera förändringarna i ett områdes upplevelsevärden.

LOKALA BEGRÄNSNINGAR I ANSLUTNING TILL ALLEMANSRÄTTEN

- # MILJÖBALKEN: NP, NR, Naturminne, Kulturresevat, Djur- och växtskyddsområde, strandskyddsområde.
- # SJÖTRAFIKFÖRORDNINGEN: Föreskrifter om båttrafik.
- # VATTENSKOTERFÖRORDNINGEN
- # LOKAL TRAFIKFÖRESKRIFT : Förbud fordon, parkering.
- # TKL och TTK. Lst förbud m.h.t naturvård / friluftsliv.
- # JAKTFÖRORDNING: Lst kopplingstvång (även lok.ordn.)
- # LOKALA ORDNINGSFÖRESKRIFTER: Regl. aktiviteter.
- # KULTURMILJÖLAGEN: Förbud /regl.aktiviteter.

Lokala ordningsföreskrifter i 277 kommuner år 2000

Källa. Ahlström 2001

* NATURRESERVAT

Hundägare

I Järvafältets naturreservat är det kopplingstvång året runt.

Vänligen visa hänsyn mot andra besökare, reservatets betesdjur och de vilda djuren.

Håll alltid hunden kopplad.

Enligt naturreservatets föreskrifter ska hundar hållas kopplade året runt inom naturreservatet. Absolut kopplingstvång innebär att hunden alltid måste vara kopplad, oavsett hur god kontroll hundägaren anser sig ha över hunden.

På delar inom Järvafältet finns betesdjur. Dessa kan uppleva lösspringande hundar som ett hot. Håll därför hundar lugna och på avstånd från betesdjuren.

Järvafältet är rikt på vilt och djuren är känsliga för störning året runt. Under vår och försommar har djuren ungar och är därför extra känsliga.

Många människor vistas i naturreservatet. Länsstyrelsen genomförde under 2002 enkätundersökningar i några naturreservat i Stockholms län, bl.a. på Järvafältet. Det som toppade listan på upplevda störningar i reservatet var lösa hundar. De lösa hundarna gör att många människor känner sig otrygga.

NATURRESERVAT

Hundar ska vara kopplade

Eldning endast på anvisad plats

FÅGELSKYDD
Tillträde förbjudet

1/4 - 15/7

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen

FÅGELSKYDD
Tillträde förbjudet

1/4 - 31/7

Gäller även vattenområdet
inåt 100 m från strand

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen

FÅGELSKYDD
Tillträde förbjudet

1/2 - 15/8

Gäller även vattenområdet
inåt 100 m från strand

Naturvårdsverket

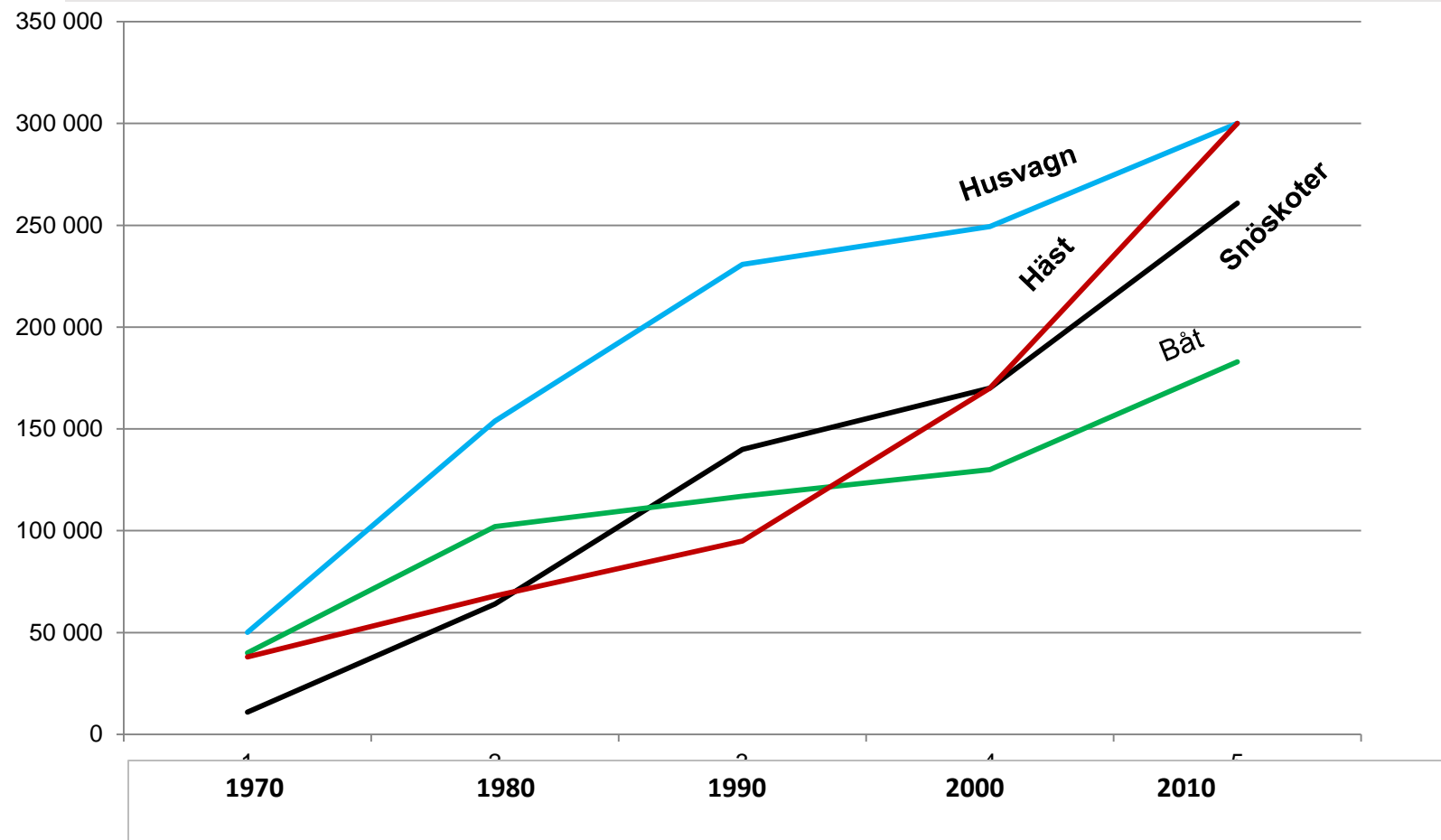
Länsstyrelsen

SKYLTA FÖR DJURSKYDDSSOMRÅDEN
kan gälla fågel, säl eller andra djur

GRÄNS FÖR DJURSKYDDSSOMRÅDE I BÅTSPORTKORTET

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Utveckling 1970 - 2010

Miljöbalken

2 kap. Allmänna hänsynsregler för verksamhet

- Kunskap
- Förebygga, hindra, motverka
- Lämplig plats
- Betala för skador

Anmälan för samråd

- **Allmän samrådsplikt.**

Verksamhet som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.

- Föreläggande om åtgärder / förbud.

- **Föreskriven samrådsplikt** ”Samrådsområde”

- Alltid samråd

Regeringens skrivelse 2012 13:51

I propositionen Framtidens friluftsliv betonades att ett **organiserat nyttjande av allemansrättsligt tillgänglig mark alltid bör bygga på ett gott samarbete med markägare**. Ambitionen är att få ett bra samtalsklimat mellan företagare, organisationer och fastighetsägare så att parterna kommer överens innan en verksamhet etableras. Parterna **bör** därför sträva efter att avtala om hur aktiviteter ska bedrivas under **ömsesidigt hänsynstagande**. Naturvårdsverket **bör** i samråd med Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Sametinget, Boverket, markägarorganisationer, friluftorganisationer och naturturistnäringen **utarbета kanaler** för att underlätta dialog och kontakter mellan bl.a. företag, ideella organisationer, myndigheter, markägare och samebyar.

ANSVAR VID FRILUFTSLIV

- Friluftsliv sker på egen risk.
- Arrangör / ledare kan bli skadeståndsskyldig om arrangemanget som helhet orsakar skada.
- Anordningar avsedda för allmänheten skall hållas i ett för besökarna ofarligt skick enligt gängse standard.
- Handlingsplikt (Bjudit in till användning)
- Kartor och ledbeskrivningar

LEGALA ÅTGÄRDER

Polismyndighet

Åklagare

Förundersökning

Åtalsunderlåtelse

Väcka åtal

Strafföreläggande

Stämningsansökan

Domstol

Dom (Ev. Enskilt anspråk)

Skadestånd (Uppsåt, oaktsamhet)

Vitesföreläggande (Konkret fall, ej förenas med straff)

Nödvärn

ALLEMANSRÄTTEN SAMMANFATTNING

- Ingen lag. Omges ytterst av lagar. Nämns i grundlagen
- Omfattar inte allt som inte är förbjudet. "Inte störa – inte förstöra". Frihet utan ofrihet för andra.
- Ingen rättighet. "Skyldighet" i MB 7 kap. "Var och en..."
- Gäller för den enskilde, men företag, kommuner, organisationer etc. kan nyttja den för organiserad verksamhet.
- Ingen sedvanerätt. Tillkom på 1940-talet.

Sammanfattning forts.

- Begränsas främst av BrB (olovlig väg, hemfridsbrott, egenmäktigt förfarande) samt speciallagar, t.ex. TKL, Kulturmiljölag, Fiskelag, Ordningslag, Jaktlag, MB, "brandlag", Sjölag, Trafikförordning, Vägmärkesförordning
- Påverkas av utveckling inom samhälle, fritidsvanor, turism
- TKL förbjuder barmarkskörning - gäller alla. Enskild väg förbud endast för motortrafik. Straffbart att skylta fel.
- Särskilda regler i skyddad natur; NP, NR, Kulturresevat
- Skilj på allemans§rätten och på dess möjligheter; tillgänglighet, naturupplevelser, avkoppling.

Ur naturvårdsverkets Årsbok 1984

Varför cyklar inte Lotta?

Ingemar Ahlström

”...Men det mest allvarliga hindret torde vara det förlamande sektortänkande som bidrar till en närmast Grönköpingsmässig planering med total avsaknad av helhetsperspektiv....”

” En av de viktigaste uppgifterna för Naturvårdsverket framöver måste vara att driva igenom ansvar och förståelse för friluftsliv och naturvård även hos myndigheter, förvaltningar och organisationer som inte har den verksamheten som primärt verksamhetsområde, men vars arbete ändå har betydelse för friluftslivet.”